

Teodor Križka

Harfa

*Dobré je, ak má maliar čisté štetce,
šance zachytiť náhlu krásu budú väčšie,
na stole, ľahko zabalené v obrúsku
farby mať treba, aspoň zastrúhanú ceruzku.*

*No básnik musí byť sám pripravený,
až smäd sa ozve náhle pri prameni,
on sám je nástroj, harmónia strún,
ten štetec, ktorým dušu pomalúva spln.*

*Nestačí talent, talent býva málo
na to, čo v duši nádherou sa stalo.*

*Ach, Pane, len mi krásu neodním,
krásu, čo vybuchuje v rukách nehodným.
Zodvihni ruku nado mnou a drž v nej berlu,
daj silu napnutý žiž ako struna nervu
na harfe žalmov kráľa Dávida,
nech dobrí chvália ťa. A zlí? Nech závidia.*

Už tejto noci príde mráz

*Darmo ti radia, teplejšie sa odej,
už tejto noci príde mráz, a príde zlodej,
zviaže ťa do kozla, dnes daromne sa brániš,
že odeješ sa teplo, šál ti bude nanič.*

*Nanič ti rukavice, ba aj kabát budú,
až nastane ten čas, čas Posledného súdu.*

*Ak dušu spásou neodmenia,
nanič je skriňa plná oblečenia.*

*Odej sa do čností a navrch prihod' úsmev
nádeje, viery, lásky, do ich vrstiev
ukry sa bezpečne a hlavne naveky, a večne
priviň sa k čistote, k tej nedotknutej slečne.*

*A dovtedy pros, nech Boh nad tebou má vládu,
moc nad nemocou mnoho chcieť až k pádu,
o Božiu pomoc volaj, len do Božej pomoci sa odej,
a potom jedno je, či príde ako zlodej.*

* * *

*Zdáva sa, v čase zlého,
že život je len choroba,
na život sa len podobá,
smrť vylieči nás z neho.*

*No choroba je krutou,
a život ozaj prežije
aj väčšie epidémie,
a neskončí sa smrťou.*

Ó, život nebezpečný,
bolestne dušu lieč mi,
vždy viac, vždy väčšmi.

Tu máš len korienok,
pár drobných podmienok,
a potom budeš večný.

* * *

Deň v okne jasom zamúči ma,
na ramene mi čipku vytká,
len takým ako pavučina,
o nič nie hrubším ako nitka.

Z tých čipiek šál má cez ramená
aj láska vo vesmíre vtáčom,
tak bezpečne je poistená,
nad priepasťou má visieť na čom.

S láskavým, veľkorysým
súhlasom jasu, aj keď zhasne,
aj ja tu nad prázdnotou za krk visím
na pavučine básne.

Opäť

Do spokornenej tváre jesene
každý rok hľadím ako do zrkadla,
že je tu opäť, aj že bezsenné
noci tak ľahko, bez reptania zvládla.

Nežiarlim vôbec, ani vo chvíli,
keď každý na ňu vzal by do rúk papek,
že pila s inými a iní vypili
jej zrelé šťavy do ostatných kvapiek.

Mám rád jej opadavú podobu,
jej rozkývaných zubov hradné strieľne,
i že ma pod pazuchy vezme do hrobu
tak pokojne, tak prívetivo, verne.

Rozdala krásu toľkým úbohým,
nuž o žiarlení ozaj iba blúznim,
veď kým sa ku nej navždy uložím,
aj ja som iba jedným takým núdznym.

Milovať nestačí

Milovať krásu nestačí,
krása chce viac, chce kúsky z tvojich stehien.
Krása ťa v prachu pouláči,
tak na prach radšej dopredu sa premeň.

Bezdomovci a žobráci
kráse smú hľadiet' chlapsky drzo na hrud'.

*Milovať krásu nestačí,
ku kráse treba ponad smrť sa nahnúť.*

*Človek je sebe zábradlím,
no krása... krása býva nad priepasťou.
Od detstva koňa zubadlím,
že skočím po med zlatistých jej plástov.*

*Krása je jama bezodná,
fazuľa, čo má na dne duše lusky.
Krása sa nahla cezo mňa
a bozkala ma s vášňou, po francúzsky.*

*Netreba kráse žiadnych pôct,
len nech je cností pre ňu do sýtosti,
no a kus stehna za každučký bozk,
a od smädu špik z tvojej kosti.*

*Premkne ťa nečakane skrz
naskrz, veď preto je to krása.
Prijmi ju. Žiadna z tvojich slz
nepredbehne ju, keď sa stráca.*

Polnočné lampy

*Keď po moruši rozlievajú cín
polnočné lampy,
spln, tučný kapucín,
káže ti: sám pi
z jesenných čiašok miesto suchých štiav
tekutosť cínu.*

*Až potom hovor, potom čosi vrav,
a na rovínu.*

*Z roviny steká osvetlená noc
po šikmej osi,
horúca, číra, žiarivá, a hoc
netušíš, kto si,*

*píše ti nemo iba jedno z mien
na lebku, na hrud'*

*Po Jakubovom rebríku sa preň
už iba nahnúť.*

*Vystúpať k nebu lybyrintom ciev,
až celkom ku dnu,
kde nad ústami roztvorí ti spev
priepastnú studňu.*

Za ruky

*Za ruky v parku, ani vtáčka,
a ani nič nás nermúti,
len od jazera jedna kačka
ráčkuje čosi o smrti.*

*Akoby driapali z nej perie,
tak osamelo narieka*

*a za srdce ma berie
ako v húšti plač človeka.*

*Zďaleka, kde sa voda rúti
do hrdiel nečakaných drám,
trstinu lámu ruky smrti,
a možno som to už ja sám.*

*Možno ma láme ako slamku,
slabšieho spomedzi nás dvoch,
a možno iba zaspím v spánku,
ak bude milosrdný Boh.*

Pramene

*Studnička smädu, nič viac nie je báseň,
iba hlad, ktorý sotva nasýti,
len život márne položený za sen,
len búrľavina starej rakyty.*

*Sedím tam denne do ostatkov lístia,
v zime jej chodím plakať do dutín,
čo krvácajú ako rany Krista,
z vďaky tam plačem, vôbec nesmútim.*

*V objatí, kde sa večne iba túži,
kde nasýtenia netreba a niet,
sňa do rukáva utieram si slzy,
studnička moja i môj večný smäd.*

Deti

*Život je ako debna plná hračiek,
sedíme pri nej dvaja po turecky,
starenka si už, a ja starček,
rovnaký oheň sála v kúte z piecky.*

*Obliekaš svoju Annu do šatočiek,
ja vypravujem k diaľkam minivláčky.
Som iba tvojich túžob ľavoboček,
divím sa všetkému tak neveriacky.*

*Šušleme čosi, každý čosi svoje,
z dvoch monológov ktosi vrkoč viaže.
Na dverách pánty kvília ako oje,
čo namáhavo tlačia čiesi paže.*

*Mrakodrap staviam z kociek dreva.
Vyskočím z okna rovno tebe do žíl,
nech naveky už všetko na mne spieva,
zomriem, aby som v tebe ožil.*

Oheň a meč

*Spal som a v mojom ťažkom spánku
ľahučký vietor prikladal si hánku*

na tvoje ústa ako úzke listy vr̄b,
užšie než sľub, než šírka slova ľúb.
Sľuboval som ti, čo sa len dá sľúbiť,
hromadu jazmínu, hneď celý kubík,
anjelov peria, strmhlavý ich pád
do slova milujem a do slov mám ťa rád.
Anjeli padali a do toho ich pádu
gestikuloval vietor, ten pán vzadu,
okolo tvojich úst len úzky rám,
okolo obrazu, že spím a nie som sám.
Spal som a toľko sa nám toho stalo,
tak veľa toho bolo, a predsa tak málo,
ľahučký vietor v lese z prúdu pil,
ľahučkou hánkou mi ťa zobudil
hlboko niekde, azda na dne krvi.
Boli sme spolu, bol som ja tvoj prvý,
a odvtedy ťa prosím, ako oheň, ako meč
po perách sa mi viň a naprieč teč.

Marginál

Nikdy som nestál v mase, ale v kráse.
Krása ma pásala vždy a stále pasie.
Iba jej lúk som osamelá ovca,
koník, čo žije len z jej tráv a ovsu.
Nešiel som s masou, ale tisíc hlasov
z tisícich píšťal otriaslo ma krásou
a tisíc vtáčích hrdiel stále trasie
ako jabloňou mojou láskou v hlase.
Masa sa zľakla, a ja nebál som sa vôbec,
pre mňa si bola viac než celá obec.
Bál som sa iba lásky, že jej bude málo
na jeden život pre dvoch, aby za to stálo
čo i len chvíľu horieť pre tú štipku dymu,
až spália ma, že chválím domovinu,
až zažnú ma a budem musieť zhorieť
za teba, drahá, a tiež za boľavú svojet.

Zvodidlá

Od detstva ako po diaľnici
náhlia sa, ľahkí, ružolíci,
po cestách horským úpäťm,
v zákrutách hadích serpentín.
Náhlia sa, čo im stačia plúca,
navzájom zvädzajú sa,
bez úcty, bez cti, bez lásky,
po samom kraji priepasti

rútia sa, objíjajúc krídla
o omyly, a vlastne o zvodidlá.
Láska, aleja mŕtvych stromov,
nehniezdi v nich a nemá domov.
Láska má u nich iba podnájom.
Nemilujú sa navzájom.
Nuž želajme im, nech sú mocné
zvodidlá, ukotvené vo sne,
zvodidlá, ktoré zvedú
preč od nich všetku biedu,
až do úšustu spravidla,
tie mocné ducha zvodidlá.

Ďakujem (2)

Ďakujem za všetko, čo mám,
aj za to, že mi netreba viac, vďaka.
Ďakujem, že ma škrípajúci trám
visiacou slučkou nevábi, no ľaká.
Ďakujem za psíča, že so mnou bdie,
ďakujem mu, že verne pri mne spáva,
aj za mačky, že prichádzajú dve,
podobne ako chudoba a sláva.
Je veru za čo ďakovať, veď Boh
daroval mi tak veľmi, veľmi mnoho,
dvoje rúk, dvoje slabých, ale nôh,
i že sa so mnou nezhovára stroho.
Ďakujem za dážd', za ten chlieb a soľ,
čo predo mnou už jedli stovky predkov,
i že som nikdy husi nepásol
s nikým, kto zadúšal sa pletkou.
Ďakujem životu, že nie je bankomat,
že šťastia niet, že skôr sa iba tuší.
Ďakujem za to, že smiem ďakovať
do vašich nepočúvajúcich uší.

Oberačky

Padajú s treskom jablká sťa päste
na túto biedou požehnanú zem.
Pýtam sa vtákov, čo tu boli, kde ste,
a je mi celkom jedno, či to smiem.
Akoby som sa pýtal teba, kde si,
pýtam sa krídel, ktorých v kraji niet.
A ďalej opŕchajú z farieb lesy,
nemajú čas, tak opŕchajú hneď.
Krása však varí z toho, čo má v skrini,
z prázdneho poľa, z oblohy a hmiel.

*Aj my sme ako krajina, vždy iní,
len rozosiati v kraji ako chmeľ.
No bez ohľadu na to, že sme osve,
sme z jablone tých istých pravidiel,
a bez ohľadu na to, kde sme, kto sme,
pracuje v nás ten istý Stvoriteľ.*

Jeseň zas a znova

*A opäť je tu čas, čas hmiel a pavučín.
Čas opadania jablák, ostrý, jesenný.
A možno sa žiť práve teraz naučím,
keď vietor hvízda v prázdnej kešeni.
Už pozvázali z polí spev a úrodu,
len moje sýpky opäť prázdne sú.
Básni mám plnú komodu,
len sebe na škodu,
pre pohrdanú dávnu noblesu.
Móda je pre tých, ktorí stratia vkus,
zato mne anjel v lone zaspáva.
Staromódny cit, to je túz,
vytiahnem mu ho v spánku z rukáva.
Dnes si vás všetkých opäť pohnevám,
predjarné kvietky, slnká podbeľov.
Kým moje nadšenie sa opäť zohne k vám,
po vôňu lístia chodí s kabelou.
Milujem polia, pusté, bahnité,
nebesá plné kriku besných žeriavov.
Topole salutujú Bohu v zákryte.
Bohu, čo rozprestiera náruč nad hlavou.*

Mame

*Len nejasne sa mihotá mi
vzdialený obraz, pred očami
zračí sa, že sme sirotami,
keď odídu nám naše mamy.
Odišla podobne aj moja mama,
bez kabelky a bez dáždника, sama,
bez nás, a vôbec - do neznáma,
už nepritúli, neláska ma.
A možnože to inak bolo,
odišlo iba so mnou mólo,
a mama všade naokolo
tichučko spieva svoje sólo.
Stráca sa len dym nad komínom,
rozbíja pohár s drahým vínom.
Navždy som, mama, твоjím synom,
sme tu, len každý v kraji inom.*

Krivdy

*Koľkože vtáctva chovám v klietkach srdca,
exotické aj celkom bežné vrabce.
Spievajú mi tam. Čo im zostáva, keď musia,
veď nesmú nikam, kedy sa im zachce.*

*Srdce sa zaúšve večer spovedá mi,
keď vtáky stíchnu, takmer mŕtve všetky,
zavreté v dostatku, no za mrežami,
predsa aj ony sú len božie dietky.*

*Ráno ich púšťam, leťte na slobodu.
Napodiv srdce nezostane prázdne,
naopak, vyšvihne sa k tomu bodu,
kde chvála odpustenej krivdy zaznie.*

*Odpustil som ich, vtáky môjho srdca,
zomleté nebom v diaľke na piliny.
No voľnejšie sa rozdýchali plúca.
Vlastne to vtáky srdce väznili mi.*

Satyrikon

*Čo by som bol ako z ikon,
nepáčim sa katolíkom.*

*Luterán ma zhodí z nebies,
pretože som pápeženec.*

*Pravoslávni sa ma štítia,
vraj som diabol - jezuita.*

*Mám rád Rusko, ale pri tom
nepáčim sa jezuitom.*

*Fašista som rusofóbny
pre Stalina. Čoho schopný!*

*Fašisti však šíria správy,
že som bol, no nie som pravý.*

*Ako to už býva zvykom,
odporný som bolševikom.*

*Agent Kreml'a, sú si istí
čechisti aj polonisti.*

*Maďarku som nehou našťval,
prišla na to, že som pansláv.*

*Proti Židom vraj vždy brojím,
prašivec, nuž iba goim.*

*Neznáša ma „bravý“ moslim,
že som kresťan. Čo s ním? Boh s ním.*

*Ľavou zadnou Žid i Turek
zaradí ma do škatuliek.*

*Amerike nezlorečím,
Palestínčan tvrdí - prečín.*

*Bastard som, veď viete, skrátka
porodila ma zlá matka.*

*A zatiaľ som človek, čo sa mení,
záh(r)ada vždy plná prekvapení.*

Nič viac než neha

*Viac sa mi nežiada byť silný,
žiada sa mi byť nežný.*

*Každučkú bunku vo mne zmýľ mi,
každučký konár na mne zrež mi.*

*Orež ma zo sucha a z trnia,
alebo prejdi ako po prhľave
po mojich túžbach, nech sa splnia,
zmenené hoci na pluhavé.*

*Podpál ma a do ostatku spál ma,
až do poslednej smietky zháraj so mnou,
vyšľahni v ohni ako palma,
buď nenásytne skromnou.*

*Rozmrv ma v prstoch ako štipku piesku,
zapiš ma hrotom ihly do rytiny,
alebo si ma zader ako triesku
do prsta, pokým srdce nespáli mi.*

Neviem byť sám

*Neviem byť sám, darmo by som chcel
priklopiť viečka ako veko rakvy,
do hrobu hodiť hrudku, možno peľ -
je huslista, hrá desiatimi slákmi.*

*Je vo mne, desať husiel' objíma,
labutie krky z ebenu. Aj platan,
na ktorom sedí, to som, prosím, ja,
a ja som to, čo po tých husliach hmatám.*

*Je hudba, a je vo mne, a ja v nej,
vymieňame si struny a tiež sláky
v krvavej koride, lež zábavnej,
a nevedno, či od hnevu, či z vďaky.*

*Akokoľvek, smrť máva blízko k hrám,
pohadzuje si kosti, kričiac „morituri
te salutant...“ Nuž nemôžem byť sám,
keď som len nota z jednej partitúry.*

Moje srdce

*Moje srdce, čím viac choré,
čím viac narieka,
stúpa so mnou ku pokore,
cítiač človeka.*

*Moje srdce má sa k činu -
pokým nezmizne,
žmýka zo mňa hriech a špinu,
z čiernej bielizne.*

*Moje srdce, samý smútok,
bolí úprimne,
perie úzkosť, a ten skutok
má mi za všimné.*

*Moje srdce, stále užšie,
ústi v zátoké,
v delte spásy, v delte duše,
k Bohu široké.*

*Moje srdce tak ma týra,
tak ma odmieňa,
že je ako hrudka syra
z kusa kameňa.*

Strom

*To nežijeme my. To slnko zvracia tiene,
už presilené od údelu povolávať zem
k Adamovi a k Eve, jeho žene.*

Niet ešte človeka, je iba jeho tieň.

*Ešte len Božia ruka hnetie v pästi
mazľavý íl, kým na Adama obráti
prach ničoty, v deň ostatný, v deň šiesty,
v deň požehnaný, v ten deň prekliaty.*

Ale už rastie strom. Má meno pád.

*Had ho má rád, had po kmene sa vinie
s košíkom vnád, čo chutia po paline.*

*Strom vytnú. Ale kríž je nad
záhradu Raja, zjavný zďaleka.*

Až na ňom Pán Boh vdýchne hline dušu človeka.

Práca básnikova

Otčenáš, Sláva Bohu, Zdravas.

Dve ruky tesne zopäté.

*Básnik sa v tichu modlí za vás,
vy, čo sa modliť neviete.*

*Modlia sa za vás dobrí kňazi
a básnik s nimi žehná vám,
nech anjel, čo vás práve stráži,
v hodine súdnej nie je sám.*

*Želá vám pokoj, nádej, spásu,
nech neminie vás božia sieť,
keď budú loviť v prúde času
budúcnosť strohým menom hned'.*

*Nech v azúrovom Božom mlyne,
v tom Božom nebi holubom,
trvá a nikdy nepominie,
čo má Boh s nami za lubom.*

Čo ti želám

*Ja ti želám iba všetko dobré,
tvoja duša tiež nech takto žobre
a nech chodí tiež tak po pýtani,
tvoja duša, anjel s kopytami.*

*Nech ťa takto vezme na kopytá
a nech sa ťa ani neopýta,
nech pristúpi a nech ťa tak bozká
iná duša, taktiež taká božská.*

*Ja ti želám iba celkom málo
z toho, čo sa práve so mnou stalo,
keď tu takto bez ustania kvílím
za tým všetkým vznešeným a milým.*

*Želám ti to, pretože sa bojím,
neprijmeš viac lásku pod obojím,
zanechala si ju vo mne všetku,
do ostatku, veru každú smietku.*

*Žijem tu aj z celkom drobných smietok,
žijem tu ten poriadok i zmätok,
žijem tu s tou dušou, ktorá žobre,
ale žijem, želám ti len dobre.*

Odpočuté

*- Buď nežná a buď drzá,
a roztrhni mi hrud'
ako smiech, ako slza,
len buď, len buď, len buď.*

*- Po kúsočkoch ma trhaj,
bež ku mne, alebo sa stráň,
len neboj sa ma, šuhaj,
na hrud' mi polož dľaň.*

*- Navzájom si vždy buďme,
buďme si vzájomne...*

*- Tak ničivo, tak vľúdne...
- Za žiadne nájomné.*

*- Domovom navždy buď mi!
- Ja tvojím domovom...*

*- Až po smrť... - Po deň súdny
v náručí Pánovom.*

Bez internetu

*Dobrý Pán Boh z raja ma dnes vyhnal,
stratil sa mi informačný signál,
odrazu ste zmizli, do jedného všetci,
básnici aj maliari, aj vedci.*

*Sedím si tu obrátený k oknu,
v okne stromy žltnú, no a moknú,
sedím si tu svieži pokojne a v suchu,
napojený na internet zvrchu.*

*Netrápi ma žiadna nočná mora,
internet mám odtiaľ - zhora,
v okne moknú čerešne a liesky,
dostávam len samé dobré zvesti.*

*Predtým mi vždy do tých zvestí hrabol
zlostný niekto, zákerný, no - diabol,
nabodol mi srdce, vtáča v ôstí,
zakaždým mi napľul do radosti.*

*Sedím si tu pokojne a v okne
nebesá mám, sad, čo v daždi mokne,
dobrý Pán Boh prechádza sa v sade,
v každej kvapke na čerešni, všade.*

Už neodídeš viacej

*Už neodídeš viacej. Si tu, si tu
až do ostatnej molekuly vône.
No koľko treba jemnosti a citu,
vnímať ich, nieto siahnuť po ne!*

*A predsa siaham, dočahujem na dno
možností, kde sú nehmotné ich brehy,
až tam, kde ruku podáva mi prázdno,
to synonymum plnosti a nehy.*

*Poviazalo nás hrubým lanom bôľu,
už nerozdelí naše telá Moloch.
Nemilujeme sa, kým sme spolu,
ale až celkom na opačných póloch.*

Kým príde

*Kým opäť príde nebo celé v bielom,
havrany musia polia porať.
Len prečo jabloň musí biť sa čelom
o zem, nie raz, nie dva, no mnohokrát.*

*Trieštia sa v suchej tráve čelá
pozemských hodín, o zem rozbité
majstrovské diela, len aby ich biela
prikryla, všetky v zákryte.*

*Nik nevŕši im mohyly a kríže,
neskorým deťom rodných jabloní,*

*len bieloba ich prikryje a líže
rany mráz, keď sa zemi ukloní.*

Na smrť Mariny Cvetajevovej

*Hus letí nebom. Pozerám sa za ňou,
neschopný letu, závistlivý, zlý,
aj keď mi oči zastrie vlhkou dlaňou
do ringu hodený uterák hmly.*

*Hus nad viničom rozhadzuje hlasný
krik diaľok, čo ju srbia v perutiach.*

*Tak dajako ja cítim slohy básní
Mariny, keď sa odpútava, prekonajúc strach.*

*Hmla ustupuje, ja mám oči vlhké
od dojatia, bod nad lesom, tá hus,
to je tá krása, od ktorej mi v ruke
zostalo pierko, opúšťajúc hnus.*

Búrka

*Po daždi, takom výdatnom a náhlom,
keď voda krája breh a láme brvná,
je ako pred básňou, keď radlom
ukrajuje cit kúsky z môjho hrdla.*

*Nestíham ani rozlúčiť sa s nimi,
opúšťajú ma náhle, bezodkladne
asonancie vystriedajú rýmy,
vír strhne výra, celého ma zvládne.*

*Nič z toho neviem, čo už školí vodu
na hornom toku. Iba sa im poddám,
len ako výške chrámového schodu
chodidlá oddám sa tým vodám.*

*A stúpam, stúpam po tých mokrých lebkách
zúrivých schodov, čo mi nohy nesú
v koryte básne do konca, až pred prah
nádeje premenenej z desu.*

Čo si má želať človek

Čo si má človek želať, ak má ženu?

Veď žena, to je jeho zmysel.

*Veď muži v boji umierali pre ňu,
nijako nie len pre chlad čísel.*

Čo si má žena želať, ak má muža?

Veď nebesá im patria obom.

Sú pôdou, z ktorej žije ruža.

A muž je pre ňu malým bohom.

Čo si má človek želať, ak má dieťa?

Veď o dieťa sa môže oprieť.

*Už za života, v biede sveta
zmŕtvychvstali sme v deťoch, vopred.*

Čo si má človek želať, ak má syna?
Ved' syn je odpor jeho falši.
Syn - autoportrét, čo ho vníma,
ibaže múdrejší a krajší.

Čo si má človek želať, ak má dcéru?
Ved' v dcére navracia sa všetko,
o čom si v láske sníval veru,
keď si bol mladík, a nie dedko.

Čo si má človek želať, ak má rodných
hlboko v srdci, aj keď mlčia
o zázraku, čo prijal od nich,
keď prijali ho do náručia.

Pokánie v kostole svätej Alžbety

Videl som básnika, bol veľmi starý,
ale keď nebolo už ani nohy v chráme,
na schodíky si kľakal pri oltári
a dlho šepkal verše Krásnej Dáme.

Nebolo počuť, čo jej práve šepká,
šepkal tak ticho a ja som stál vzadu,
no zdalo sa mi, že mu žiari lebka
a anjeli plášť na plecía mu kladú.

Bol bezbožný a často sa rád rúhal,
a teraz kľáči, odprosuje vinu,
a Boh má radosť, vonku žiari dúha,
akoby vrazil, pod' už ku mne, synu.

Stál som tam, tešil som sa v duchu
a pripadal si v svätej chvíli drzý.
Tá Krásna Pani, celá v modrom rúchu,
s básnikom modlila sa jeho vrúcne slzy.

Trojica

Vystúpiš z vlaku, pod tebou je šanec,
možnože šanca, ani len sám nevieš.
Chceš utiecť ako väzeň, taký otrhanec,
nadýchni sa však, postoj, nebež.

Vlak pohne sa, s ním väzenie, tá Zóna,
myšlienky na ňu, belosť hárkov s nimi,
a zrazu si, ba znásobený dvoma,
otcom a synom Tarkovskými.

Pokynú hlavou, nasleduj nás, bratku,
a kráčaš s nimi, chôdzou takmer husou.
Dôveruješ im, ovládajú skratku
do sveta z dvoch-troch rajských kusov,
zo starých dosiek na brvnách a skália.
Z pokojných ľudských povznesení.

*Zo zvyškov krásy, ktorú skoro spália -
nepotrebujú krásu vo väzení.*

*Dom, jazierko, skôr iba taká mláčka,
ty sám si s nimi, keď sa časy lámu,
vy traja, pes, a nikde ani mráčka,
okolo vás len strážne stĺpy chrámu.*

*Nič zvláštne, iba sedíte tam mlčky,
na svojej strane dvier a prahov,
a za pecou si pospevujú svrčky,
a možno myšky hryzú pod podlahou.*

Golem

*Žil raz rabín Löw a mával ťažkú hlavu,
nedával mu spávať démon menom dav.
Nevedel sa dostať, chudák, z toho stavu,
dav bol drak a drak mal mnoho hláv.*

*Nič múdrejšie dlho nevymyslel, hoci
pod bradou si tuho zvieral kolená,
tak presedel dni a prebdel celé noci -
až pochopil, z davu stvorí Golema.*

*Nebude to ťažké, postačí v tých hlavách
klebietkami ľstivo rozdúchávať svár,
a dav zmĺkne, rozsype sa na prach,
prachu sa dá vnútiť inú, novú tvár.*

*Prach nemyslí, prach len tupo koná,
prach je temný, prach je dieťa tiem,
prach má poslúchať, prach jednoduché to má,
postačí mu vložiť do čela svoj šém.*

*A tak Löw vždy hýbal davmi svojím šémom,
obracal ich cnosti na rad omylov a chýb.
Medzitým ten Löw šém nazval novým menom,
moderne a pre dav príťažlivo - čip.*

Zo šuplíka

*Tá blúzka v skrini, pre môj smútok úzka,
čo úzkosťou ma viní z každučkého kúska,
tá dávna sukňa, nebo z modrotlačé,
tak usedavo mĺkva do šuplíka plače.*

*Chodím k nim zavše, nechže je mi krajšie,
k azúru tej paše len tak z roztopaše,
nevediac vlastne, čo ma k tomu vedie,
veď takto chodia básne k milej na spovede.*

*Chodievam, ako blížny chodí k dedovizni,
spomienkou blíž mi, nádherou ma trýzni,
utýraj moje srdce, k nemu bezcitná i čujná,
nech na lásku je súce, láskou ukrižuj ma.*

Margaréty

*Tak pôda vzniká z namáhavej práce
miliárd a miliárd netušených dlaní,
ako mne v duši nasadzuje liace
na konské šije môj Pán, hoci často ani
len nemám o tom tušenie a zúrim.
A aký by som pritom chcel byť mierny!
Taký som biedny, taký brudný murín
v tom živote, v tej na smrť vážnej herni.
Pôda nás živí, za každý klas vďačná,
dopredu sa naň chystá, omšu slúžia
nad zemou vtáky, no a s vtákmi mračná,
kým vyrastie a rozvinie sa ruža.
Tak aj ja aspoň vzývam, aspoň chválim,
alebo aspoň nenalomím stonku
margarétky, keď siaham po sladkosti malín,
vo svojom vnútri väčšmi ako vonku.*

Bulat Okudžava Modlitba Francois Villona (náčrt prekladu)

*Pokým sa ešte krúti Zem, pokým je ešte číry jas,
Pane Bože môj, daj, čo chýba každému z nás:
múdremu rozum daj, zbabelého nech spasí kôň,
daj peniaze šťastnému, a ku mne tiež ruku skloň.
Pokým sa ešte krúti Zem, Bože môj, ty máš moc,
daj nenásytným po moci, nech mocou zadusia sa hoc,
odpočinutie daj štedrému až po večerný zvon,
Kainovi dopraj kajať sa, a ku mne tiež ruku skloň.
Dokážeš všetko, viem, v tvoju múdrosť uveril som, vraj
podobne verí vojak zabitý, že navôkol je Raj,
tak verí každé ucho, keď počúva šepot tvoj, tvoj hlas,
tak veríme všetci, hoci čo stvárame, nik netuší z nás.
Pane Bože môj zelenooký, pokým sa krúti Zem,
pokým sa sama tomu čuduje, ako sa ja tu čudujem,
kým ešte máš trochu čas a zapálený je i on,
každému dopraj po troške, a ku mne tiež ruku skloň.*